

Travessia de la memòria

Joan López Lloret i Carla Subirana han estrenat els seus nous documentals: 'Sinaia, més enllà de l'oceà' i 'Volar'

'Sinaia, més enllà de l'oceà', dirigit per Joan López Lloret Foto: BATABAT.

Fa cinc anys, en una llibreria del D.F., Joan López Lloret va trobar un llibre que recull les revistes editades en els primers vaixells que van dur republicans espanyols a Mèxic després que, al final de la Guerra Civil, el president mexicà Lázaro Cárdenas oferís acolliment als exiliats.

Joan López va regalar el llibre a la seva mare, que va morir de sobte poc després. En revisar la biblioteca materna, va retrobar el llibre i, en aquell moment de sotrac emocional, alguna cosa se li va remoure per emprendre una recerca dels supervivents del primer vaixell, el Sinaia, que, des de Seta, va transportar republicans cap a

Veracruz durant la primavera del 1939. Van ser 1.681. El documentalista, autor d'Els germans Oligor, va trobar-ne 30, dels quals deu aporten el seu testimoni a Sinaia, més enllà de l'oceà, que, després de ser emès fa uns mesos pel Canal 33, ara es pot veure en una pantalla cinematogràfica al Maldà, de Barcelona.

ReflexióTot documental a propòsit de l'anomenada memòria històrica ha de contenir d'alguna manera una reflexió a propòsit de la memòria, és a dir sobre la seva fragilitat, la seva mudança i els seus misteris. Què fa que recordem uns fets, i no uns altres, sense que a vegades la memòria s'acordi amb la de qui també va viure'ls? La memòria personal també incorpora com a record allò que ens ha sigut explicat i que, per tant, configura una memòria col·lectiva.

Tot això i més es fa present en aquest documental de López Lloret. De manera inevitable, molts dels testimonis vius eren nens durant la travessia del Sinaia. Hi ha qui diu que gairebé no en té cap record i afirma que alguns que en parlen transmeten allò que els han explicat. Aquesta possibilitat, però, no resta valor a allò que expliquen.

Joan López Lloret explica que no ha volgut fer un documental convencional mostrant els testimonis parlant, si bé apareixen cap al final del film. D'aquí, la part sonora (amb el muntatge de les entrevistes) i la part visual (sense haver-n'hi pràcticament d'arxiu, les imatges són relatives a la travessia d'un vaixell actual que transporta contenidors) creen un discurs paral·lel, si bé vol ser complementari: els contenidors, el contingut perillós dels quals fins i tot és ignorat, són tan hermètics com ho pot ser la memòria, si bé el film vol destapar i transmetre uns records.

El director del film també va trobar-se amb una metàfora: el net de Lázaro Cárdenas va trobar una pel·lícula del seu avi i, en voler-la revelar, va descobrir-se que estava deteriorada, com ho pot estar també la memòria. De nedar a volarCarla Subirana va presentar el 2009 Nedar, que també és un film sobre la memòria (personal i històrica) amb els seus límits, ombres i deterioraments. Volent indagar sobre el seu avi, afusellat durant el franquisme, va ensopegar amb un mur: l'Alzheimer de la seva àvia. Tres anys després, Subirana estrena al cinema Méliès Volar, que va ser rodada a l'Acadèmia General de l'Aire de San Juan, a Múrcia. La documentalista vol mostrar un procés poc visible: la formació militar, en aquest cas d'uns nois i unes noies que, en bona part,

van entrar a l'acadèmia impulsats pel desig de volar. El fet de volar també fascina Subirana, que per això va triar una acadèmia militar de l'aire.

Els nous films de Joan López Lloret i Carla Subirana demostren que el documental català continua viu, malgrat que, després d'un cert boom del gènere, els exhibidors cada cop l'excloquin més de les sales. Encara resten alguns cinemes que ofereixen el seu espai, encara que en una sola sessió i amb una periodicitat limitada.

Publicat a:

-El Punt Avui. Comarques Gironines 16-12-2012 Pàgina 52

-El Punt Avui. Edició Nacional 16-12-2012 Pàgina 32

Font del document:

http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/602914-travessia-de-la-memoria.html?piwik_campaign=rss&piwik_kwd=nacional&utm_source=rss&utm_medium=nacional&utm_campaign=rss&f=El+Punt+Avui